

ART

Couronne pour la Grèce (esquerra) i *La vide de Klein*, dues de les obres de la retrospectiva de Jaume Xifra. CRISTINA CALDERER

Jaume Xifra als Espais Volart: experimental, polític i sacre

El llegat d'un dels Catalans de París veu la llum en una retrospectiva

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

L'exposició que els Espais Volart de la Fundació Vila Casas dediquen a Jaume Xifra (Salt, 1934 - París, 2014) és fruit de gairebé un miracle: els familiars de l'artista van donar el seu llegat a l'Ajuntament de Salt a canvi que pagués les despeses de la successió i el trasllat de les obres. Abans, la historiadora i crítica Pilar Parcerisas, que també és la comissària de la mostra, i altres amics de Xifra van treballar a contrarellotge per trobar una institució catalana que se'n fes càrrec. "El Jaume no pensava que es moriria en aquell moment", afirma Pilar Parcerisas. L'exposició porta per títol *Home Natura Realitat* i és la versió ampliada de la que es va poder veure a la Casa de Cultura Les Bernardes de Salt l'any passat. "Hi ha obra molt poc vista -explica la comissària-. Sempre va intentar ser creatiu i innovador i fer-se preguntes noves".

Jaume Xifra és conegut sobretot perquè va ser un dels Catalans de París, juntament amb Antoni Miralda, Jaume Rabascall i Benet Rossell. Tot i així l'exposició explora els diferents moments de la seva trajectòria de manera equilibrada i no dona gaire protagonisme a

aquell moment legendari de l'art conceptual català. A més, el fet que Parcerisas hagi inclòs les pintures que Xifra va fer amb plantilles de formes diferents des dels anys 80 dona una altra lectura del conjunt de la seva obra: es pot dir que la trajectòria de Xifra va ser circular, perquè tant al començament com al final va fer servir tècniques com el collage i un software informàtic per qüestionar la subjectivitat del pintor i la idea d'autoria. "Al final inventa una màquina de pintar", explica Parcerisas.

De Franco a l'Imperi Francès

La mostra també inclou algunes característiques escultures amb soldadets d'Antoni Miralda que eren propietat de Jaume Xifra. Una d'elles és una reproducció en miniatura de l'Arc de Triomf de París i serveix per explicar el malestar que van experimentar aquests artistes: "Es van pensar que a París hi trobarien la llibertat i hi van trobar un imperialisme que estava viu", afirma Parcerisas. En el cas de Jaume Xifra aquell malestar es va traduir en un seguit d'obres realitzades amb filferrades, entre les quals destaca una tanca de les que es veuen pels carrers i uns altres *objectes impossibles*, als quals va donar aquest títol perquè no es poden fer servir o perquè

Incansable
"Sempre va intentar ser creatiu", afirma Pilar Parcerisas

Punyent
La seva denúncia del cop d'estat a Grècia va ser censurada

el fet d'intentar utilitzar-los en provocaria la destrucció. Precisament aquestes peces, que es poden veure al cor del recorregut, apareixen com les més genuïnes. Aquí també hi ha uns altres treballs en què Xifra va fer un ús punyent i a vegades humorístic dels objectes que recorda l'obra de Joan Brossa, com una de les tres *Couronne pour la Grèce*, que van ser rebutjades per la Biennial de París per la seva denúncia del cop militar a Grècia; la maleta oberta de *Le vide de Klein*, evocadora del salt al buit de l'artista francès com a gest antiartístic, i alguns dels seus *objectes rituals*.

Jaume Xifra va marxar a França el 1959. Primer es va instal·lar a la Provença i l'any següent a París, on va estudiar art i cinema. El seu llegat va més enllà de les seves obres: va fer també de pedagog, i queda pendent per a una altra exposició mostrar els treballs tèxtils, de cuir i fusteria que va desenvolupar en tallers del poble xilè Huaquén el 1968 per potenciar el seu desenvolupament econòmic. "Aquests treballs reflecteixen el caràcter generós d'aquesta generació i la participació i el compromís que va tenir amb la gent", conclou la comissària. ■